

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2012
6. volební období

254.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
z 36. schůze konané dne 15. listopadu 2012

**ke sdělení Komise – Společné zásady pro vnitrostátní rozpočtové mechanismy nápravy
/kód dokumentu 13067/12, KOM(2012) 342 v konečném znění/**

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstka ministra financí
Ing. Radka Urbana, ředitelky odboru politik Evropské unie Ministerstva zahraničních věcí
Ing. Lucie Čihákové, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Jana Bauera a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Jan Bauer v. r.
zpravodaj výboru

František Novosad v. r.
místopředseda výboru

Sdělení Komise – Společné zásady pro vnitrostátní rozpočtové mechanismy nápravy

KOM(2012) 342 v konečném znění, kód Rady 13067/12

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
Toto sdělení Komise je přijato jako součást provádění Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii, která není součástí práva Evropské unie.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
3. 8. 2012
- **Datum projednání ve VEZ:**
4. 10. 2012 (1. kolo)
- **Procedura:**
Dokument nepodléhá hlasování v Radě.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 7. 9. 2012, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 5. 10. 2012 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
- **Odůvodnění a předmět:**
Komise dne 20. června 2012 přijala sdělení, ve kterém představila sedm společných zásad pro vnitrostátní rozpočtové mechanismy nápravy. Toto sdělení Komise předložila s ohledem na ustanovení čl. 3 odst. 2 Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii, které zavazuje Komisi k předložení společných zásad, podle kterých se zavede mechanismus nápravy v signatářských státech této Smlouvy.
Společné zásady se zabývají klíčovými otázkami, které je třeba při navrhování mechanismů nápravy řešit, k nimž patří jejich právní status, soulad s rámcem EU, aktivace mechanismu nápravy, povaha nápravy, pokud jde o rozsah a harmonogram, jejich operační nástroje, fungování možných únikových doložek a úloha a nezávislost institucí odpovědných za sledování.
- **Obsah a dopad:**
Ve sdělení Komise představila sedm společných zásad pro vnitrostátní rozpočtové mechanismy nápravy:

Zásada 1 - právní status

Mechanismy nápravy musí být zakotveny ve vnitrostátním právu na základě závazných a trvalých předpisů přednostně na ústavní úrovni či předpisů, u nichž je jiným způsobem zaručeno, že budou v plném rozsahu respektovány a dodržovány po celou dobu vnitrostátního rozpočtového procesu. Tento mechanismus musí plně respektovat výsady vnitrostátních parlamentů.

Cílem této zásady je, aby právní status mechanismů nápravy byl takový, aby jejich ustanovení nemohla být jednoduše změněna řádným rozpočtovým zákonem;

Zásada 2 - soulad s rámcem EU

Vnitrostátní mechanismy nápravy musí co nejvíce vycházet z pojmů a pravidel evropského rozpočtového rámce. To se zejména týká pojmu „závažného odchýlení“ a vymezení možných únikových doložek. Pokud jde o rozsah a harmonogram, musí být náprava provedena v souladu s případnými doporučeními určenými dotčenému členskému státu podle Paktu o stabilitě a růstu;

Zásada 3 – aktivace

K aktivaci mechanismů nápravy by mělo dojít za přesně vymezených okolností, které představují závažné odchýlení od střednědobého rozpočtového cíle nebo od cesty k jeho postupnému dosažení. Aktivace může být spuštěna na základě kritérií na úrovni EU nebo konkrétních kritérií pro určitou zemi, pokud splňují výše uvedenou podmínku. Za stejné podmínky mohou těmto požadavkům vyhovovat mechanismy *ex ante*, kterými se stanoví rozpočtové cíle zabraňující výskytu odchýlení, a mechanismy *ex post*, které spouštějí nápravy v reakci na předchozí odchylky;

Zásada 4 - povaha nápravy

Rozsah a harmonogram nápravy musí být vypracovány podle předem stanovených pravidel. Větší odchylky od střednědobého cíle nebo od cesty k jeho postupnému dosažení musí vést k rozsáhlejší nápravě. Referenční bod pro mechanismus nápravy představuje obnovení strukturálního salda v plánovaném termínu alespoň na úroveň střednědobého cíle a jeho následné udržení na této hranici. Mechanismus nápravy zajistí dodržování klíčových fiskálních cílových hodnot, jak byly stanoveny před výskytem závažného odchýlení, a tím znemožní jakýkoli trvalý odklon od celkových rozpočtových cílů, které byly plánovány před výskytem závažného odchýlení. Na začátku nápravy musí členské státy přijmout nápravný plán, který je závazný pro rozpočty na období, na něž se vztahuje náprava;

Zásada 5 - operační nástroje

Mechanismus nápravy může výraznou operační úlohu přiřknout pravidlům pro veřejné výdaje a diskrečním daňovým opatřením, a to rovněž pro aktivaci mechanismu a provádění nápravy, pokud jsou tato pravidla v souladu s plněním střednědobého rozpočtového cíle nebo s cestou k jeho postupnému dosažení. V návrhu mechanismu nápravy se zvaží ustanovení týkající se koordinace fiskální korekce na některých nebo všech nižších úrovních veřejné správy v případě aktivace mechanismu;

Zásada 6 - únikové doložky

Definice možných únikových doložek by se měla vztahovat k pojmu „výjimečných okolností“, který byl schválen v Paktu stability a růstu. Tento pojem by zahrnoval neobvyklé události spadající mimo kontrolu dotčeného členského státu, které mají významný dopad na finanční pozici vládních institucí, nebo období prudkého hospodářského propadu ve smyslu definice Paktu o stabilitě a růstu, a to i na úrovni eurozóny. Pozastavení mechanismu nápravy v případě únikové doložky musí být dočasné. V mechanismu nápravy musí být obsaženo minimální tempo strukturální korekce, jež se uplatní po skončení únikové doložky, které bude odpovídat alespoň tempu stanovenému požadavkem Paktu o stabilitě a růstu. Po skončení únikové doložky musí členské státy

přijmout nápravný plán, který bude závazný pro rozpočty na období, na něž se vztahuje náprava;

Zásada 7 - úloha a nezávislost institucí odpovědných za sledování

Nezávislé subjekty nebo subjekty s funkční samostatností, které působí jako instituce odpovědné za sledování, podpoří důvěryhodnost a transparentnost mechanismu nápravy. Tyto instituce by poskytly veřejná hodnocení ohledně toho, zda se vyskytly okolnosti opravňující k aktivaci mechanismu nápravy, toho, zda náprava postupuje v souladu s vnitrostátními pravidly a plány, a toho, zda se vyskytly okolnosti pro zahájení, prodloužení a vypovídání únikových doložek. Dotčený členský stát je povinen se podle posouzení zachovat, nebo případně veřejně vysvětlit, proč se posouzeními těchto subjektů neřídí. Návrh výše uvedených orgánů zohlední stávající institucionální uspořádání a správní strukturu specifickou pro konkrétní zemi. Výše zmíněné subjekty se opírají o vnitrostátní právní předpisy, které zajistí vysoký stupeň funkční samostatnosti a obsahují:

- zákonný režim ukotvený v právu;
- vyvarování se zbytečných zásahů, přičemž výše uvedené subjekty nesmí přijímat pokyny a musí být schopné komunikovat veřejně včas;
- jmenovací postupy založené na zkušenostech a schopnostech;
- přiměřenost zdrojů a vhodný přístup k informacím, aby dané subjekty mohly svůj mandát vykonávat.

Na základě těchto společných zásad zavedou signatářské státy Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii své vnitrostátní rozpočtové mechanismy nápravy.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii není pro Českou republiku závazná (ČR ji nepodepsala) a toto sdělení se jí tedy v současnosti přímo netýká a není pro ni ani nepřímě závazné. Pro Českou republiku by se společné zásady staly závazné až okamžikem přijetí eura a k začlenění Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do práva EU by byl třeba souhlas České republiky.

Vláda ČR na toto sdělení nahlíží jako na vynutitelný a tím právně závazný akt mezinárodního práva, jehož závaznost pro ČR je závislá na a odložená do okamžiku přijetí eura Českou republikou.

Sdělení představuje uzavřený dokument, jehož projednávání bylo ukončeno, proto vláda ČR neformulovala v této fázi pozici ČR ke sdělení. Protože však lze vydání sdělení pokládat za faktické rozšíření závazku ČR spojeného s přijetím eura v budoucnu, vláda ČR v rámcové pozici předběžně posuzuje soulad rozpočtového rámce a probíhající modernizace fiskální a rozpočtové soustavy ČR se sdělením. Souladem rozpočtového rámce ČR se sdělením by bylo zajištěno, že by ČR před svým případným vstupem do eurozóny v budoucnu nemusela znovu otevřít a změnit příslušné zákony.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Uvedené sdělení Komise není předmětem projednávání v orgánech EU.

Toto sdělení Komise dne 22. června jednomyslně potvrdili ministři financí 25 smluvních stran Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

b e r e n a v ě d o m í sdělení Komise – Společné zásady pro vnitrostátní rozpočtové mechanismy nápravy.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Jan Bauer v. r.
zpravodaj výboru

František Novosad v. r.
místopředseda výboru